

2006

POLITICAL SCIENCE AND INTERNATIONAL RELATIONS - II (Optional)

राज्यशास्त्र व आंतरराष्ट्रीय संबंध - II (वैकल्पिक)

000226

Standard : Degree

स्तर : पदवी

Nature : Conventional

स्वरूप : पारंपारिक

Total Marks : 200

एकूण गुण : 200

Duration : 3 Hours

कालावधी : 3 तास

Note :

सूचना :

- (i) Answers must be written either in English or in Marathi.
उत्तरे इंग्रजीमधून किंवा मराठीमधून लिहिली पाहिजेत.
- (ii) Question No. 1 is Compulsory of the remaining questions, attempt any four selecting one question from each section.
प्रश्न क्रमांक 1 अनिवार्य आहे. उर्वरित प्रश्नांमधून कोणतेही चार सोडवा पण प्रत्येक विभागातून एक प्रश्न निवडून सोडविणे आवश्यक आहे.
- (iii) Figures to the RIGHT indicate marks of the respective question.
उजवीकडील अंक संबंधित प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.
- (iv) Number of optional questions upto the prescribed number in the order in which they have been solved will only be assessed. Excess answers will not be assessed.
ज्या क्रमाने निर्धारित संख्येपर्यंत पर्यायी प्रश्नसंख्या सोडविली आहे, तेवढीच प्रश्नसंख्या तपासली जाईल. अतिरिक्त उत्तरे तपासली जाणार नाहीत.
- (v) Credit will be given for orderly, concise and effective writing.
नीटनेटक्या, संक्षिप्त व परिणामकारक लिखाणास श्रेय दिले जाईल.
- (vi) Candidate should not write roll number, any name (including their own), signature, address or any indication of their identity anywhere inside the answer book otherwise he will be penalised.
उत्तरपुस्तिकेच्या आतील भागात कोठेही उमेदवाराने बँक क्रमांक, स्वतः किंवा इतरांचे नाव, पत्ता किंवा आपली ओळख देणारे चिन्ह नमूद करू नये अन्यथा तो शिक्षेस पात्र ठरेल.
- (vii) For each slab of 10, 15 and 20 marks, the examinee is expected to write answers in 125, 175 and 250 words respectively.
प्रत्येकी 10, 15 आणि 20 गुण असलेल्या प्रश्नांची उत्तरे परिक्षार्थीकडून अनुक्रमे 125, 175 आणि 250 शब्दांमध्ये अपेक्षित आहेत.

P.T.O.

- | | Marks
गुण |
|---|--------------|
| 1. Answer <i>any four</i> of the following : (10 Marks each)
खालीलपैकी कोणत्याही चारांची उत्तरे लिहा. | |
| (a) Discuss the major challenges before Federalism in modern times.
आधुनिक काळातील संघराज्यव्यवस्थेपुढील प्रमुख आव्हानांची चर्चा करा. | 10 |
| (b) Describe the structure of U.N.O. and its Agencies.
युनोची (U.N.O.) रचना सांगून तिच्या प्रमुख शाखांची माहिती लिहा. | 10 |
| (c) Explain the philosophy and determinants of India's foreign policy.
भारताच्या परराष्ट्र धोरणाचे तत्त्वज्ञान सांगून निर्धारक घटक स्पष्ट करा. | 10 |
| (d) Discuss the determinants of India's nuclear policy.
भारताच्या आण्विक धोरणाच्या निर्धारक घटकांची चर्चा करा. | 10 |
| (e) Explain the Nature and bases of political culture.
राजकीय संस्कृतिचे स्वरूप व आधार स्पष्ट करा. | 10 |

SECTION - A

www.mpscmaterial.com
विभाग - A

- | | |
|--|----|
| 2. Answer the following sub-questions.
खालील उपप्रश्नांची उत्तरे लिहा. | |
| (a) Define comparative politics and explain the scope of comparative politics
तुलनात्मक राजकारणाची व्याख्या सांगून व्याप्ती स्पष्ट करा. | 10 |
| (b) Explain concept of political development and aspects of political development.
राजकीय विकासाची संकल्पना स्पष्ट करून विविध दृष्टिकोन विशद करा. | 10 |
| (c) Discuss the composition and powers of the U.S. executive.
अमेरिकेच्या कार्यकारी मंडळाची रचना व अधिकाराची चर्चा करा. | 10 |
| (d) Explain the composition and functions of Swiss legislature.
स्वित्झर्लंडच्या कायदे मंडळाची रचना व कार्ये विशद करा. | 10 |

3. Answer the following sub-questions.

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- | | | |
|-----|--|----|
| (a) | Explain structural-functional approach to the study of comparative politics.
तुलनात्मक राजकारणाच्या अभ्यासाचा रचनात्मक-कार्यात्मक दृष्टीकोन स्पष्ट करा. | 10 |
| (b) | Explain process of political socialisation and sources of political socialisation.
राजकीय सामाजिकरणाची प्रक्रिया व सामाजिकरणाची साधने विशद करा. | 10 |
| (c) | Explain power of Judicial Review in U.S.A.
अमेरिकेतील न्यायालयीन पुनर्विलोकनाचा अधिकार स्पष्ट करा. | 10 |
| (d) | Discuss the composition and powers of legislature in U.K.
इंग्लंडमधील कायदे मंडळाची रचना व अधिकाराची चर्चा करा. | 10 |

SECTION - B

विभाग - B

4. Answer the following sub-questions.

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- | | | |
|-----|---|----|
| (a) | Discuss the meaning and scope of International Relations.
आंतरराष्ट्रीय संबंधांचा अर्थ सांगून व्याप्तीची चर्चा करा. | 10 |
| (b) | Explain the meaning and determinants of National Interest.
राष्ट्रीय हिताचा अर्थ सांगून आधारभूत घटक स्पष्ट करा. | 15 |
| (c) | Explain the causes of disintegration of Soviet Union and its effects on world politics.
सोवियत युनियनच्या विघटनाची कारणे सांगून जागतिक राजकारणावरील परिणाम विशद करा. | 15 |

5. Answer the following sub-questions.

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- | | | |
|-----|---|----|
| (a) | Explain the realistic approach to the study of International Politics.
आंतरराष्ट्रीय राजकारणाच्या अभ्यासाचा वास्तववादी दृष्टीकोन विशद करा. | 10 |
| (b) | Explain meaning and techniques of balance of power.
सत्तासमतोलाचा अर्थ व तंत्रे विशद करा. | 15 |
| (c) | Explain meaning, types and objectives of Terrorism.
दहशतवादाचा अर्थ सांगून प्रकार व उद्दीष्टे स्पष्ट करा. | 15 |

www.mpscmaterial.com

SECTION - C

विभाग - C

6. Answer the following sub-questions.

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे लिहा.

(a) Discuss the impact of various elements on India's Foreign Policy making process. 15

भारताच्या परराष्ट्र धोरण निर्मिती प्रक्रियेवरील विविध घटकांच्या प्रभावाची चर्चा करा.

(b) Explain the main issues of confrontation in Indo-Pak relations. 15

भारत-पाक संबंधातील संघर्षाच्या मुख्य बाबींची चर्चा करा.

(c) Explain Indo-Indonesian Relations. 10

भारत-इंडोनेशिया संबंध विशद करा.

7. Answer the following sub-questions.

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे लिहा.

(a) Explain the role of P.M. and Executives in making India's Foreign Policy. 15

भारताच्या परराष्ट्र धोरण निर्मितीतील पंतप्रधान व कार्यकारी मंडळाचा सहभाग विशद करा.

(b) Discuss the objectives of SAARC and India's role in SAARC. 15

सार्कच्या उद्दीष्टांची व सार्कमधील भारताच्या भूमिकेची चर्चा करा.

(c) Explain the structure of ASEAN and India's role in ASEAN. 10

एशियनची रचना सांगून एशियनमधील भारताची भूमिका विशद करा.

P.T.O.

SECTION - D
विभाग - D

8. Answer the following sub-questions.

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- (a) Give an account of issues of disagreement in Indo-U.S. relations. 10
भारत अमेरिका संबंधातील मतभेदाच्या बाबींचा आढावा लिहा.
- (b) Discuss the relationship of Indo-Russian Co-operation. 10
भारत रशियातील सहकार्याच्या संबंधाची चर्चा करा.
- (c) Explain determinants of India's nuclear policy. 10
भारताच्या आण्विक धोरणाचे निर्धारक घटक विशद करा.
- (d) Elucidate the India's role in U.N.O. activities. 10
युनोच्या कार्यातील भारताचा सहभाग सोदाहरण विशद करा.

9. Answer the following sub-questions.

खालील उपप्रश्नांची उत्तरे लिहा.

- (a) Discuss the Indo-U.S. relationship of Co-operation. 10
भारत-अमेरिकेच्या सहकार्यात्मक संबंधांची चर्चा करा.
- (b) Discuss the issues of confrontation between India and China. 10
भारत-चीन संबंधातील संघर्षाच्या बाबींची चर्चा करा.
- (c) State the importance of Pokharan I, Pokharan II nuclear tests. 10
पोखरणमधील पहिल्या व दुसऱ्या आण्विक चाचणीचे महत्त्व सांगा.
- (d) Discuss objectives of W.T.O. and India's approach to W.T.O. 10
जागतिक व्यापार संघटनेची उद्दीष्टे व भारतीय दृष्टीकोनाची चर्चा करा.

- o O o -